

Den gamle kungen i exil av Arno Geiger

Utgivningsår: 2015

Översättare: Jörn Lindskog

Att följa en nära anhörigs ensamvandring in i förvirring och främlingskap är uppslitande. Att uppleva hur någon som man har känt så väl under lång tid förlorar gemensamma referensramar och minnen, och man endast undantagsvis, när dimmorna för en kort stund skingras, kan mötas som förr med ömsesidigt igenkännande tär hårt på både nerver och känslor. Samtidigt tvingar denna ovälkomna förändring fram en nödvändig bearbetning inom en själv - för att hitta en ny grund att stå på - som bara det i sig tar oerhört mycket kraft.

I "Den gamle kungen i exil" berättas om hur en far alltmer bryts ner av Alzheimers sjukdom. Fadern har ända sedan sin traumatiska upplevelse som krigsfånge i Slovakien under andra världskriget, då han gick ner till 40 kilo och nästan dukade under i dysenteri, uppehållit sig vid hemmets lugna stillhet och styvnackat nekat till att åka ens på semester. Nu upplever han hur denna livsnödvändiga trygghet och livlina försvinner och han fylls av en överskuggande permanent känsla av hemlöshet och förtvivlan. De vuxna familjemedlemmarna turas om med att vara hemma i huset med honom i sällskap med sköterskor som i sin tur byts ut, beroende på hur de kommer överens med fadern och kan tolka och leva sig in i hans plötsligt så annorlunda inre värld. Geiger återger korta samtal och dialoger, beskriver hur perioder av oro växlar med motsvarande av förnöjsamhet och lugn. Hela familjens historia skissas upp mot bakgrund av större världspolitiska händelser, och även övergången från ett svunnet bondesamhälles återkommande och trygga rutiner till en modern tids rotlöshet och uppluckring av gamla värderingar berörs.

Sonen bemödar sig om att finna en väg och kanal in till fadern för att kunna upprätthålla en kommunikation, så långt det alls är möjligt. Detta både stjäl kraft och inspirerar. Sonen tvingas förändra sitt invanda tänkande och gå fadern till mötes rakt in i hans delvis surrealistiska och absurda värld, och genom att bekräfta hans uttryck för hjälplöshet och förvirring och bemöta honom på samma nivå, får sonen inte bara ökad kontakt utan lär sig också mycket om sig själv och livets förunderliga mekanismer. Det bästa han kan göra är att med empati och fantasi möta fadern på den plats i världen där

denne just då befinner sig. Då kan han - när han äntligen blir förstådd - bli både lycklig och uppspelt. Den objektiva världen får ge vika för den subjektiva, för det är den enda som är verklig för den gamle. Geigers skönlitterära porträtt av sin far är djupt sympatiskt och samtidigt en guldgruva av samlade livsvisdomar och en praktisk handbok i bemötande av människor med demensdiagnostik.

Hämtat från www.boktipset.net